Darganfod
Dadlau
Dewis

—

Discover
Debate
Decide

Cyfnod Allweddol 3
Gweithgareddau

Beth yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru?

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru'n cynnwys 60 o Aelodau Cynulliad o bob rhan o Gymru. Maen nhw'n cael eu hethol gan bobl Cymru i'w cynrychioli nhw a'u cymunedau, i wneud cyfreithiau ar gyfer Cymru, ac i sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn gwneud ei gwaith yn iawn.

Gweithgareddau Cyfnod Allweddol 3

Cyflwyniad tudalen 2

01_Dod i adnabod dy Gynulliad di tudalen 3

Gweithgaredd 01 – Her y Geiriadur
Gweithgaredd 02 – Pwy yw pwy?
Gweithgaredd 03 – Dod o hyd i'ch partner
Gweithgaredd 04 – Llinell Amser y Cynulliad
Gweithgaredd 05 – Cwis rhifau
Atebion – Cwis rhifau

02_Beth y mae'r Cynulliad yn ei wneud tudalen 9

Gweithgaredd 01 – 20 Pwnc
Gweithgaredd 02 – A all y Cynulliad wneud deddfau?
Gweithgaredd 03 – Cwis y rhyngrwyd
Gweithgaredd 04 – Deddf newydd

03_Pwy sy'n fy nghynrychioli i? tudalen 13

Gweithgaredd 01 – Rhinweddau cynrychiolwr
Gweithgaredd 02 – Pwy sy'n fy nghnrychioli i?
Gweithgaredd 03 – Cwrdd â'ch cynrychiolwyr?
Gweithgaredd 04 – Diwrnod ym mywyd…..

04_Mae Democratiaeth yn fyw – ocê! tudalen 17

Gweithgaredd 01 – Dadl dosbarth
Gweithgaredd 02 – Pa mor anodd yw gwneud penderfyniad?
Gweithgaredd 03 – Pleidleisio yn 16 oed?

Cyflywniad

Bwriad yr adnodd dysgu hwn yw addysgu pobl ifanc yn ein hysgolion uwchradd am Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae dysgu am y Cynulliad Cenedlaethol, yn ogystal â dinasyddiaeth weithgar, yn rhannau pwysig o'r fframwaith ABCh, sydd yn elfen statudol o gwricwlwm ehangach yr ysgol. Mae'r gwaith wedi'i rannu i weithgareddau sy'n addas ar gyfer Cyfnodau Allweddol 3 a 4, ond gall athrawon benderfynu defnyddio'r adnoddau gyda grwpiau o oed gwahanol fel y dymunant. Mae'r gweithgareddau sydd yn y pecyn wedi eu diweddaru o'r Pecyn Ysgolion Uwchradd a gyhoeddwyd o'r blaen.

Bydd y gweithgareddau yn ateb gofynion canllawiau'r Fframwaith ABCh a gyhoeddwyd yn 2008. Yn benodol, bydd y gweithgareddau yn cyflawni gofynion y sgiliau canlynol:

Datblygu Meddwl
Datblygu Cyfathrebu
Datblygu TGCh
Datblygu Rhifedd

Yr agweddau a ganlyn o ddysgu ar draws y Cwricwlwm:

Y Cwricwlwm Cymreig
Cymru, Ewrop a'r Byd
Addysg Bersonol a Chymdeithasol
Gyrfaoedd a'r Byd Gwaith

Yn ogystal â'r thema ABCh isod:

Dinasyddiaeth Weithgar

01_Dod i adnabod dy Gynulliad di

Gweithgaredd 01 – Her y Geiriadur:

Defnyddiwch eiriadur i ddod o hyd i ystyron y geiriau a ganlyn, ac yna ysgrifennwch frawddeg ar gyfer pob gair sy'n dangos beth yw ystyr y gair.

ee **Etholaeth**

Diffiniad geiriadur: grŵp o etholwyr mewn ardal benodol sy'n ethol unigolyn i'w cynrychioli ar gorff deddfwriaethol.

Fy mrawddeg i: Etholwyd Aelod Cynulliad newydd gan yr etholaeth yn 2011.

01_Llywodraeth

02_Etholedig

03_Cynrychioli

04_Polisi

05_Craffu

06_Democrataidd

07_Pwyllgor

08_Cyfreithiau

Gweithgaredd 02 – Pwy yw pwy?

Cwis y rhyngrwyd

Atebwch y cwestiynau a ganlyn gan edrych am y wybodaeth berthnasol ar wefan y Cynulliad (cynulliadcymru.org/aelodau).

- Pa bleidiau gwleidyddol a gynrychiolir yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru?
- Sawl Aelod Cynulliad sy'n perthyn i bob un o'r pleidiau hyn?
- Pwy yw Prif Weinidog Cymru?
- Pwy yw'r Llywydd?
- Pwy yw'r Dirprwy Lywydd?
- Pwy yw Arweinydd yr Wrthblaid?
- Pwy yw'r Cwnsler Cyffredinol?

Cwestiynau trafod:

- Beth yw swyddogaeth yr Wrthblaid?
- Pam ei bod yn bwysig cael Gwrthblaid?
- Pa bleidiau sy'n rhan o'r Wrthblaid yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru?

Rheolau / Rheolau Sefydlog

Mae rheolau ynglŷn â beth y gall yr Aelodau ei wneud yn y Siambr; gelwir y rheolau hynny yn Rheolau Sefydlog.

- Pa reolau ddylai fod mewn grym mewn cyfarfod yn eich tyb chi?
- Pam fod rheolau yn bwysig?

Rhestrwch sefyllfaoedd eraill lle mae rheolau pendant yn bodoli.

Gweithgaredd 03 – Darganfod eich partner

Cardiau i'r disgyblion. Bydd angen llungopïo, lamineiddio a thorri'r cardiau cyn y wers.

Aelodau Cynulliad	Fe'u hetholir gan pobl Cymru i'w cynrychioli.
Y Llywydd	Y person sy'n cadw trefn yn y Siambr.
Y Prif Weinidog	Y person sy'n arwain y Llywodraeth.
Cofnod y Trafodion	Cofnod gair am air o'r cyfarfodydd a gynhelir yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru.
System bleidleisio	Y ffordd o ddewis cynrychiolwyr.

Aelodau Etholaethol	Yr Aelodau sy’n cynrychioli etholaethau yng Nghymru ac a etholir drwy system ‘Y Cyntaf i’r Felin’.
Aelodau Rhanbarthol	Yr Aelodau sy’n cynrychioli rhanbarthau Cymru ac a etholir drwy ddefnyddio ffurf o gynrychiolaeth gyfrannol.
Llywodraeth Glymblaid	Mae hyn yn golygu bod cynrychiolwyr o fwy nag un blaid yn ffurfio llywodraeth.

Gweithgaredd 04 – Llinell Amser y Cynulliad

Yn 2009, dathlodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru ddeng mlynedd o ddatganoli. Edrychwch ar y rhestr o ddyddiadau allweddol. Defnyddiwch y wê i chwilio am wybodaeth a delweddau, wedyn gwnewch boster.

18 Medi 1997	Refferendwm – canlyniad 50.3% o blaid a 49.7% yn erbyn sefydlu Cynulliad Cenedlaethol i Gymru.
06 Mai 1999	Cynnal etholiadau'r Cynulliad Cyntaf.
25 Mai 1999	Agoriad Brenhinol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.
01 Mai 2003	Etholiadau'r Ail Gynulliad (2003 – 2007).
01 Mawrth 2006	Agoriad swyddogol y Senedd gan Ei Mawrhydi, y Frenhines. Cynrychiolwyr o Senedd De Cymru Newydd, Awstralia, yn cyflwyno'r Byrllysg.
25 Gorffennaf 2006	Deddf Llywodraeth Cymru (2006) yn derbyn Cydsyniad Brenhinol.
03 Mai 2007	Etholiadau'r Trydydd Cynulliad (2007 – 2011).
12 Mehefin 2007	Cyhoeddi'r Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol (LCO) cyntaf (Anghenion Dysgu Ychwanegol).
06 Mai 2008	Pasio'r Mesur cyntaf yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru, (y Mesur Gwneud Iawn am Gamweddau'r GIG 2007), a dderbyniodd Cydsyniad Brenhinol ym mis Gorffennaf 2008. Dyma oedd y gyfraith ddwyieithog gyntaf i'w phasio ers y ddegfed ganrif.
26 Mehefin 2008	Agoriad swyddogol Siambr Hywel, Siambr Drafod Pobl Ifanc y Cynulliad. Ei Fawrhydi, Tywysog Cymru, yn bresennol.
09 Rhagfyr 2009	Enwi Carwyn Jones yn olynydd i Rhodri Morgan fel Prif Weinidog Cymru.
03 Mawrth 2011	Cynnal refferendwm ar bwerau deddfu pellach i Gymru. Y canlyniad: 63.5% o blaid, 36.5 % yn erbyn.
05 Mai 2011	Etholiadau'r Pedwerydd Cynulliad (2011 – 2016).

Gweithgaredd 05 – Cwis Rhifau

Dewch o hyd i atebion i’r cwestiynau hyn (bydd pob ateb yn rif). Rhowch y rhif yn y siâp hirgrwn (dewiswch o’r rhifau isod).

5, 5, 60, 40, 1999, 2016, 20

Nifer yr Aelodau Cynulliad.

Etholiad nesaf y Cynulliad.

Nifer yr etholaethau yng Nghymru.

Nifer y Pynciau cyfrifoldeb.

Cyfanswm yr Aelodau sy’n eich cynrychioli **chi**.

Nifer y rhanbarthau yng Nghymru.

Blwyddyn y cynhaliwyd yr etholiad Cynulliad cyntaf.

Atebion Cwis Rhifau

60	Nifer yr Aelodau Cynulliad.
2016	Etholiad nesaf y Cynulliad.
40	Nifer yr etholaethau yng Nghymru.
20	Nifer y Pynciau cyfrifoldeb.
5	Cyfanswm yr Aelodau sy'n eich cynrychioli **chi.**
5	Nifer y rhanbarthau yng Nghymru.
1999	Blwyddyn y cynhaliwyd yr etholiad Cynulliad cyntaf.

02_Beth y mae’r Cynulliad yn ei wneud?

Gweithgaredd 01 – 20 Pwnc

a) Edrychwch ar y poster sy’n dangos 20 Pwnc cyfrifoldeb Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae’r lluniau’n dangos y pethau y mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol amdanynt.

Allwch chi feddwl am unrhyw faterion y byddai’r Llywodraeth yn eu trafod fel arfer, ond sydd heb eu cynnwys? Trafodwch mewn grwpiau a rhannwch eich syniadau.

b) Dewiswch **UN** o’r Pynciau a ddangosir a chynlluniwch boster neu daflen i ddangos y ffyrdd gwahanol y mae’r ‘Pwnc’ hwnnw yn bwysig yn ein bywydau bob dydd (ee iechyd neu addysg).

Gweithgaredd 02 – A all y Cynulliad wneud deddfau?

Edrychwch ar y sefyllfaoedd isod ynghyd â phoster yr 20 Pwnc.
A all y Cynulliad Cenedlaethol wneud deddfau ar y pynciau hyn?

01_Cynnwys cwricwlwm ysgol.

02_Codi lefel y trethi a delir gan weithwyr.

03_Cost presgripsiynau.

04_Cyllid myfyrwyr.

05_Bwydlenni ysgol.

06_Lles anifeiliaid.

07_Taliadau bonws i fancwyr.

08_Adeiladu morglawdd oddi ar arfordir De Cymru.

09_Cost alcohol (hynny yw, a dylid codi'r pris er mwyn osgoi yfed dan oed?).

10_Tynnu bwydydd afiach o beiriannau gwerthu mewn ysbytai.

Gweithgaredd 03 – Cwis y Wê

Edrychwch ar wefan Cynulliad Cenedlaethol Cymru am:
www.senedd.cynulliadcymru.org/ieListMeetings.aspx?CommitteeId=153
a dewiswch agenda Cyfarfod Llawn. Wedyn, atebwch y cwestiynau a ganlyn:

- Nodwch ddyddiad a diwrnod y cyfarfod.
- Faint o'r gloch fydd y Cyfarfod yn dechrau?
- Pa Weinidog(ion) fydd yn ateb cwestiynau ar ddechrau'r cyfarfod?
- Nodwch **DDAU** o'r cwestiynau a gyflwynwyd, a nodwch hefyd pa
- Aelod Cynulliad fydd yn gofyn y cwestiynau.
- Dewch o hyd i bwnc un o'r dadleuon yn ystod y prynhawn a nodwch hwnnw hefyd.

Gallwch wylio'r cyfarfod yn fyw ar wefan y Cynulliad (senedd.tv); bydd gwneud hyn yn eich galluogi i wylio'r cwestiynau yn cael eu gofyn a'u hateb.

Ar ôl y cyfarfod, gallwch ddarllen cofnodion y cyfarfod ar wefan y Cynulliad. Enw'r ddogfen a gyhoeddir yw **Cofnod y Trafodion**, neu'r Cofnod. Yn y Cofnod, gallwch ddarllen yr atebion i'r cwestiynau yn llawn.

Gweithgaredd 04 – Deddf Newydd

Ar gyfer y gweithgaredd hwn, bydd angen i chi edrych eto ar y poster sy'n dangos 20 Pwnc cyfrifoldeb y Cynulliad. Byddwch yn gweithio mewn grwpiau o bedwar neu bump. Bydd pob grŵp yn dewis **UN** o'r 20 Pwnc hyn. Gwaith pob grŵp fydd 'gwerthu'r' Pwnc y maent wedi'i ddewis i weddill y dosbarth, hynny yw, dangos iddynt pa mor bwysig yw'r Pwnc i'w bywydau bob dydd.

Bydd gofyn i chi gyflwyno eich Pwnc mewn ffordd greadigol a dychmygol. O bosibl, byddwch chi am ddefnyddio cyflwyniad PowerPoint, cerddoriaeth, chwarae rôl, gwaith celf, sloganau, areithiau ac ati.

Ar ddiwedd y gweithgaredd, bydd y dosbarth cyfan yn pleidleisio i benderfynu ar y cyflwyniad gorau.

03 Pwy sy'n fy nghynrychioli i?

Gweithgaredd 01 – Rhinweddau cynrychiolwr

Byddwch yn gweithio mewn grwpiau ar y gweithgaredd hwn.

Fel grŵp, meddyliwch am y bobl sy'n ein cynrychioli a'r bobl y byddech efallai yn troi atynt i gael cymorth. Pa rinweddau sydd eu hangen ar y bobl hyn? Trafodwch y rhinweddau hyn gyda'ch grŵp, wedyn lluniwch restr o ansoddeiriau a fyddai'n disgrifio eich ymgeisydd delfrydol.

Gweithiwch gyda'ch grŵp i ysgrifennu swydd-ddisgrifiad ar gyfer Aelod Cynulliad, ac ysgrifennwch baragraff i ddisgrifio'r ymgeisydd delfrydol.

Cymharwch eich atebion ag atebion y grwpiau eraill. Pa mor debyg ydyn nhw? Sut y maent yn wahanol? A allwch chi gytuno, fel dosbarth, ar y rhinweddau y byddech chi yn eu cymeradwyo?

Gweithgaredd 02 – Pwy yw fy nghynrychiolwyr?

	Cynghorwr Lleol	Aelod Cynulliad (dewiswch1)	Aelod Seneddol	Aelod Seneddol Ewropeaidd (dewiswch 1)	Cynrychiolydd ar Gyngor yr Ysgol
Enw					
E-bost					
Cyfeiriad post					
Dwy ffaith ddiddorol am y person					
Ers pryd mae'r cyfrifoldeb ganddynt?					

- www.writetothem.com (i ddod o hyd i'ch cynghorwyr lleol, eich Aelodau Cynulliad (AC), Aelod Seneddol (AS) a'ch Aelod Seneddol Ewropeaidd(ASE)).
- www.theyworkforyou.com (i ddod o hyd i'ch Aelod Seneddol).
- www.cynulliadcymru.org (i ddod o hyd i'ch Aelodau Cynulliad).
- Gwefan eich cyngor lleol (i ddod o hyd i'ch cynrychiolwyr lleol).

Gweithgaredd 03 – Cwrdd â’ch cynrychiolwyr

Dewiswch un o’r bobl sy’n eich cynrychioli chi ac ysgrifennwch e-bost neu lythyr sy’n eu gwahodd i ymweld â chi yn yr ysgol (gallai grwpiau gwahanol ysgrifennu at gynrychiolwyr gwahanol).

Ar ôl i chi drefnu ymweliad, trafodwch fel dosbarth sut y byddwch yn trefnu popeth ar y diwrnod. Pwy fydd yn croesawu’r person wrth iddynt gyrraedd? A fyddwch chi’n cynnig lluniaeth fel te neu goffi? A fydd angen i rywun gadeirio’r sesiwn holi? Pwy fydd yn diolch i’r person ar ddiwedd yr ymweliad? Ar ôl yr ymweliad, dylech chi ysgrifennu at y person a diolch iddynt am roi o’u hamser er mwyn ymweld â chi. A ddylai un person ymgymryd â’r gwaith ar ran y dosbarth, neu a ddylai pawb ysgrifennu?

Unwaith eich bod wedi trefnu ymweliad, gwnewch restr o gwestiynau y gallwch chi eu gofyn i’ch ymwelydd. A oes mater lleol yr hoffech ei drafod? Efallai yr hoffech ofyn pam y dewisodd y person fynd i fyd gwleidyddiaeth? Gofynnwch i’ch athro neu athrawes wneud yn siŵr bod y cwestiynau yn addas.

Ar ôl yr ymweliad, efallai yr hoffech chi drafod pa mor llwyddiannus ydoedd. Beth weithiodd yn dda? A oedd yna bethau y byddech chi’n eu gwneud mewn ffordd wahanol petaech yn ail-wneud y gweithgaredd?

Gweithgaredd 04 – Diwrnod ym mywyd….

Edrychwch ar yr enghraifft isod o ddyddiadur Aelod Cynulliad, wedyn cwblhewch yr ymarferion isod:

06.00	Dal y trên i Gaerdydd. Darllen y papurau ar gyfer y Cyfarfod Pwyllgor y bore 'ma.
08.30	Cyfarfod brecwast gyda'r Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.
09.30	Cyfarfod Pwyllgor i drafod cyllid myfyrwyr ac i gymryd tystiolaeth gan gynrychiolwyr myfyrwyr.
11.30	Cyfarfod Grŵp Plaid.
12.30	Cwrdd ag ysgol ar ymweliad yn Oriel Gyhoeddus y Senedd.
13.00	Cyfarfod dros ginio gydag etholwr.
13.30	Cyfarfod Llawn Gofyn cwestiwn i'r Prif Weinidog am gynnydd cynlluniau am ysbyty newydd yn yr ardal.
18.00	Cyfarfod Llawn yn gorffen.
18.30	Cyfweliad ar gyfer y teledu.
19.00	Derbynfa i weithwyr elusen NSPCC a gwirfoddolwyr – y Senedd.
20.00	Darllen e-byst a delio â gohebiaeth.
21.00	Gadael am adref.

- Crëwch fwrdd stori yn dangos diwrnod ym mywyd Aelod Cynulliad.
- Ysgrifennwch adroddiad o'r diwrnod (adroddiad llawn yn y person cyntaf).
- Ydych chi'n meddwl y byddech chi'n hoffi gweithio fel Aelod Cynulliad? Pam, neu pam ddim?
- Beth fyddai manteision ac anfanteision y math yma o swydd? (rhestrwch rai ohonynt).

04_Mae Democratiaeth yn fyw – ocê!

Gweithgaredd 01 – Dadl Dosbarth

Dylech baratoi ar gyfer y ddadl gan ymchwilio i'r pwnc gan ddefnyddio amrywiaeth o ffynonellau, fel papurau newydd a chylchgronau, y rhyngrwyd a'ch llyfrgell leol, neu ofyn i bobl fel aelodau'r teulu neu gymdogion a fydd, efallai, yn gwybod rhywbeth am y pwnc.

Bydd angen sicrhau eich bod yn casglu gwybodaeth o blaid ac yn erbyn y pwnc (cynnig), i sicrhau bod y ddadl yn deg ac yn gytbwys. Efallai y byddwch eisiau gweithio mewn grwpiau i'r diben hwn.

Dyma rhai pynciau y gallech eu trafod (pam na wnewch chi ychwanegu at y rhestr?):

- Dylid gwneud Cymru yn wlad heb fagiau plastig
- Ni ddylid caniatáu siopau sy'n gwerthu 'bwyd sydyn' o fewn hanner milltir i ysgol
- Dylai pawb ddefnyddio'r ffyrdd mwyaf gwyrdd o deithio
- Dylid caniatáu i bobl ifanc 16 oed bleidleisio mewn etholiadau
- Dylid gwahardd gwelyau haul awtomataidd

Beth am edrych ar agendâu'r Cyfarfod Llawn a Chyfarfodydd Pwyllgor yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru i weld a oes mater sy'n cael ei drafod a fyddai'n bwnc addas ar gyfer trafodaeth dosbarth?

Gweithgaredd 02 – Pa mor anodd yw gwneud penderfyniadau?

Yn y gweithgaredd hwn, byddwch yn gweithio mewn grwpiau er mwyn cyflwyno safbwyntiau gwahanol ar bwnc llosg. Dylai bob grŵp ddewis llefarydd a fydd yn gyfrifol am gyflwyniad 3 – 4 munud i'r dosbarth cyfan cyn agor y drafodaeth i gyfraniadau gan unrhyw aelod o'r dosbarth.

Mae tabl ar gael i chi gofnodi ystyriaethau o effaith posibl y penderfyniad hwn.

Y sefyllfa:
Yn dilyn toriadau yng nghyllid Addysg, mae'r cyngor lleol yn gorfod ystyried cau ysgol leol. Bydd hyn yn golygu:
- colli / toriadau yn swyddi athrawon
- bydd yn rhaid i blant sy'n mynychu'r ysgol ar hyn o bryd deithio pellter sylweddol
- defnyddir yr ysgol hefyd fel canolfan gymunedol, ac fe gynhelir nifer o weithgareddau yno. Bydd yr adnodd hwn yn cael ei golli.

Mae cyfarfod cyhoeddus wedi ei alw i drafod y sefyllfa. Byddwch yn chwarae rhan y cymeriadau a ddisgrifir ar **dudalen 19**. Dylech weithio mewn grwpiau o bedwar neu bump.

Byddai'n bosibl ailadrodd y gweithgaredd gan ddefnyddio sefyllfa wahanol – efallai rhywbeth sy'n bwnc llosg yn yr ardal leol. Eto, gallwch baratoi eich rôl o flaen llaw.

Gweithgaredd 02 (parhad)

Cardiau chwarae rôl

Tom Davies, Aelod Cynulliad Etholaethol Ddim o blaid cau'r ysgol, ond yn ymwybodol bod yr adeilad yn hen a hefyd y bydd atgyweirio'r adeilad yn ddrud iawn.	**Helen Jones, rhiant ac ysgrifennydd Cymdeithas Rhieni ac Athrawon yr ysgol.** Yn amlwg yn erbyn cau'r ysgol. Nid oes ganddi gar a byddai hi'n gorfod mynd â'i phlant i'r ysgol ar y bws. Mae ei phlant hi yn hapus iawn yn yr ysgol.
Mike Smith, cynrychiolydd Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT) Yn pryderu'n fawr am golli swyddi dysgu.	**Jenny Thomas, Pennaeth yr ysgol** Yn amlwg, nid yw hi am weld yr ysgol yn cau. Aeth ei merch i'r ysgol ac mi roedd hi'n hapus iawn yno.
Richard Hughes, cynghorydd lleol Yn cynrychioli'r ward lle leolir yr ysgol ac yn pryderu'n fawr am y cau ac am golli cyfleusterau yn y gymuned leol. Serch hynny, mae e'n aelod o'r blaid sy'n rhedeg y cyngor ac yn ymwybodol bod angen gwneud toriadau.	**Jim Roberts, perchennog siop leol** Mae Jim yn berchen ar siop drws nesaf i'r ysgol ac yn pryderu'n fawr am golli busnes pan fydd yr ysgol yn cau.
Robin Williams, rhiant Mae gan Robin ddau o blant yn yr ysgol yn barod, yn ogystal â phlentyn iau sydd i fod i ddechrau ym mis Medi. Mae'r ddau blentyn wedi bod yn hapus iawn yn yr ysgol ac mae ef am weld y tri yn derbyn eu haddysg yno.	**Mary Vaughan, rhiant** Mae Mary yn fam i blentyn sydd ag anawsterau dysgu. Mae hi wedi bod yn hapus iawn â'r gefnogaeth i'w mab ac mae hi'n pryderu y bydd symud i ysgol newydd yn achos pryder iddo ac yn effeithio ar ei gynnydd.
Frank Barber, Arweinydd y Cyngor Yn gwybod na fydd y penderfyniad yn un poblogaidd, ond mae'n rhaid i'r cyngor wneud arbedion enfawr ac nid yw'n credu bod dewis arall ar gael. Mae e'n fodlon y bydd digon o lefydd gwag yn yr ysgolion lleol ar gyfer y disgyblion a fydd yn gorfod symud.	

Gweithgaredd 02 (parhad)

Tabl i'w ddefnyddio yn ystod eich trafodaeth gychwynnol ar y mater o gau'r ysgol leol.

Dylech ystyried atebion posibl i gwestiwn cau'r ysgol ac yna llenwi'r tabl. Ar gyfer pob ateb posibl, dylech ystyried goblygiadau ariannol y penderfyniad a phwy yr effeithir arnynt.

Datrysiad posibl	Goblygiadau ariannol	Yn effeithio ar bwy?

Gweithgaredd 03 – Pleidleisio yn 16 oed?

Mae nifer o bobl a sefydliadau wedi codi’r posibiliad o ostwng yr oed pan fydd pobl ifanc yn gallu pleidleisio. Mae rhai’n awgrymu y dylai’r oedran fod yn 16. Edrychwch ar y dadleuon o blaid ac yn erbyn y cynnig, wedyn trafodwch yn eich grwpiau. Efallai y gellid cynnal dadl yn y dosbarth a phleidlais i ddilyn.

Edrychwch ar www.votesat16.org.uk.

Mae pobl 16 oed yn gorfod talu trethi, felly dylen nhw gael pleidleisio.

A wnaiff e wahaniaeth? A fydd mwy o ddiddordeb gan bobl yn 16 oed?

Nid yw pob person 16 oed yn aeddfed, ond nid yw pob oedolyn yn aeddfed chwaith!

Mae dros 40 mlynedd ers i’r oedran gael ei ostwng i 18.

Byddai gwleidyddion yn fwy tebygol o wrando ar bobl ifanc petaen nhw’n gallu pleidleisio.

Mae’r nifer o bobl rhwng 18 a 25 oed sydd yn pleidleisio yn isel iawn. A fyddai pobl 16 oed yn pleidleisio?

Dim ond yn y flwyddyn 1928 y cafodd pob menyw yr hawl i bleidleisio. Mae hynny yn edrych yn wirion nawr.

Byddai angen mwy o addysg gwleidyddol yn yr ysgolion.